

Verslagen

Een landelijk model voor een probleemgeoriënteerd aanvraagformulier voor laboratoriumonderzoek door huisartsen

L.O.M.J. SMITHUIS¹, J.M. PEKELHARING², G.J.H. HAAN³, W.P.F. RUTTEN⁴ en R.H. DIJKSTRA⁵

Er zijn verschillende manieren om het rationeel aanvragen van laboratoriumdiagnostiek te bevorderen.

In oktober 1994 hebben het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie (NVKC) en de Samenwerkende Artsenlaboratoria in Nederland (SAN) in een intentieverklaring besloten om de rationaliteit van het laboratoriumonderzoek door huisartsen te bevorderen door het opstellen en implementeren van een landelijk model van een probleemgeoriënteerd aanvraagformulier. Deze beslissing was gebaseerd op het feit, dat in verschillende publicaties (1,2) was aangetoond, dat de probleemgeoriënteerde opzet van het aanvraagformulier een eenvoudige werkwijze was om tot verandering in aanvraaggedrag te komen en het invoeren van consensus-afspraken omtrent het laboratoriumonderzoek, zoals vermeld in bijvoorbeeld NHG-standaarden, te bevorderen.

Kortgeleden hebben Van Gend e.a. (3) dit nogmaals aangetoond voor de regio Venlo. Zij concludeerden eveneens dat de invoering van een probleemgericht aanvraagformulier (overigens met een beperkt aantal problemen) ondersteund door schriftelijke feedback, leidde tot een drastische reductie (23%) van het aantal laboratoriaaanvragen, ondanks het feit dat het aantal bloedafnamen steeg (met 8%).

In het onderstaande zal de stand van zaken aangaande het landelijke model van een probleemgeoriënteerd aanvraagformulier worden besproken.

Totstandkoming

In juni 1996 heeft een werkgroep, bestaande uit de boven genoemde auteurs en leden van de NHG, NVKC en SAN een accord bereikt over de inhoud en onderbouwing van een landelijk model probleemgeoriënteerd aanvraagformulier.

Dit formulier is inmiddels geaccordeerd door de 3 be-

trokken beroepsverenigingen en zal als model landelijk worden verspreid in de loop van dit najaar.

Het formulier kent een 26-tal ziekteproblemen en is zoveel mogelijk gebaseerd op consensus-afspraken, zoals bijvoorbeeld de NHG-standaarden. De naamgeving van de ziekteproblemen volgt dan ook veelal de titel van deze standaarden, in zoverre hier standaarden over zijn verschenen.

Het modelformulier is een soort maximumformulier, waarvan regionaal op beargumenteerde gronden kan worden afgeweken. Naar wens kunnen op individuele basis tests worden bijgeschreven.

Het formulier gaat vergezeld van een onderbouwing, waarin na een korte inleiding, het hoe en waarom van de geadviseerde analyses is beschreven. Voor zover bekend, zijn de gegevens over prevalentie van de ziekte, de sensitiviteit en specificiteit van de tests vermeld.

De werkgroep houdt zich aanbevolen voor opmerkingen, aanvullingen en verbeteringen. Gehoopt wordt, dat op deze wijze een praktisch en overzichtelijk compendium tot stand komt, waarin alle richtlijnen binnen beroepsgroepen ten aanzien van diagnostiek of monitoring van therapie inzichtelijk en gemakkelijk toegankelijk zijn vastgelegd. De auteurs menen dat hier grote behoefte aan is. Er liggen veel richtlijnen en werkafspraken in de literatuur verspreid, welke op moment van aanvraag niet of nauwelijks voorhanden zijn.

Bekendmaking

Om bekendheid te geven aan het gereedkomen van het model probleemgeoriënteerd aanvraagformulier zullen aankondigingen plaatsvinden in Medisch Contact, Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie en in het NHG-katern in Huisarts en Wetenschap.

Verspreiding

Van het formulier en de wetenschappelijke onderbouwing zullen 500 exemplaren worden gedrukt. De NHG zal zorgen voor distributie naar LHV en DHV's (± 70 exemplaren), de NVKC voor distributie naar de diverse laboratoria (140 exemplaren), de SAN voor distributie naar haar leden (120 exemplaren).

Ook zullen exemplaren worden gestuurd naar diverse organisaties, zoals zorgverzekeraars, Ziekenfondsraad, Ministerie van VWS en het COTG.

Elkerliek ziekenhuis, Helmond¹; Diagnostisch Centrum SSDZ, Delft²; Stichting Artsenlaboratorium, Haarlem³; Stichting Huisartsenlaboratorium, Breda⁴ en Huisartsenpraktijk, Monnickendam⁵

Correspondentie: Dr. L.O.M.J. Smithuis, Elkerliek ziekenhuis, Wesselmanlaan 25, 5707 HA Helmond.
Ingekomen: 16.01.96

Voortgaande ontwikkeling

De huidige werkgroep 'Probleemgeoriënteerd Aanvraagformulier', bestaande uit de boven genoemde auteurs, zal voor de eerste 2 jaren zorgdragen voor evaluatie, verbetering en het up-to-date houden van het formulier en de onderbouwing.

Literatuur

1. Geldrop WJ van, Lucassen PLBJ, Smithuis LOMJ. Een probleemgeoriënteerd aanvraagformulier voor laborato-

riumonderzoek. Effecten op het aanvraaggedrag van huisartsen. *Huisarts Wet* 1992; 35: 192-196.

2. Smithuis LOMJ, Geldrop WJ van, Lucassen PLBJ. Beperking van het laboratoriumonderzoek door een probleemgeoriënteerd aanvraagformulier. Een partiële implementatie van NHG-standaarden. *Huisarts Wet* 1994; 37: 464-466.
3. Gend JMWA van, Pelt J van, Cleef TMH, Magnus TM, Muris JWM. Kwaliteitsverbeteringsproject 'Laboratoriumdiagnostiek door huisartsen' leidt tot aanzienlijke reductie van het aantal laboratoriumanalyses. *Ned Tijdschr Geneesk* 1996; 140: 495-499.